

LATVIJAS REPUBLIKAS EKONOMIKAS MINISTRIJA
PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS CENTRS

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 ♦ tālr. (+371)7388624 ♦ fakss (+371)7388634 ♦ e-pasts: tpkc@apollo.lv

Rīgā

04 . 04 . 2006 . Nr. 8-04/2269

AS „Baltijas Izaugsmes Grupa”
Citadeles ielā 2
Rīgā, LV-1010

Par uzziņu

Patērētāju tiesību aizsardzības centrā (turpmāk tekstā – *PTAC*) 2006.gada 27.februārī saņemts AS „Baltijas Izaugsmes Grupa” iesniegums (turpmāk – *Iesniegums*) , kurā *PTAC* izteikts lūgums sniegt uzziņu par tiesībām uz kopējo kredīta izmaksu taisnīgu samazināšanu.

AS „Baltijas Izaugsmes Grupa” *Iesniegumā* par uzziņas sniegšanu ir norādīts, ka kreditēšanas līgumā, kas tiek noslēgts ar patērētāju, tiek paredzēti ikmēneša maksājumi, kuri sastāv no aizdevuma pamatsummas un procentiem par tā lietošanu. Līdz ar to, AS „Baltijas Izaugsmes Grupa” uzdod jautājumu, vai iepriekšminētajā situācijā, gadījumā, ja patērētājs vēlas atmaksāt kredītu pirms līgumā noteiktā termiņa un realizēt tiesības uz kopējo kredīta izmaksu taisnīgu samazināšanu, ja šī atmaksa notiek starp līgumā paredzētajiem ikmēneša maksājuma datumiem, patērētājam ir jāmaksā procenti, kas paredzēti kārtējā ikmēneša maksājumā, vai arī jāmaksā procenti tikai par dienām (stundām) līdz kredīta atgriešanai.

AS „Baltijas Izaugsmes Grupa” norādījusi, ka uzziņa nepieciešama, lai AS „Baltijas Izaugsmes Grupa” atbilstoši likumam veiktu kopējo kredīta izmaksu taisnīgu samazināšanu un patērētājiem, kuri vēlas pirms termiņa atmaksāt kredītu, nerastos domstarpības ar AS „Baltijas Izaugsmes Grupa”.

Kā juridiskos apsvērumus AS „Baltijas Izaugsmes Grupa” ir norādījusi, ka Latvijas Republikas Ministra kabineta 1999.gada 13.jūlija noteikumu Nr.257 „Noteikumi par patērētāja kreditēšanas līgumu” (turpmāk – *Noteikumi*) 18.punktā ir noteikts: „Ja kreditēšanas līgums paredz ikmēneša maksājumus, bet patērētājs izmanto tiesības pildīt kredīta saistības pirms noteiktā termiņa un veic kārtējo maksājumu citā dienā, nekā tas noteikts līgumā, par samaksas dienu uzskatāma diena, kurā atbilstoši kreditēšanas līgumam būtu jāveic nākamais maksājums”. AS „Baltijas Izaugsmes Grupa” norāda, ka skatot *Noteikumu* 18.punktu kopsakarā ar 17.punktu secināms, ka kredīta priekšlaicīgas atmaksas gadījumā patērētājam nav jāmaksā procenti, kas noteikti līgumā nākošajos ikmēneša maksājumos, izņemot kārtējā maksājuma procentus pilnā apmērā.

PTAC, atbildot uz AS „Baltijas Izaugsmes Grupa” uzdoto jautājumu norāda, ka:

1. Ieviešot Eiropas Padomes Direktīvas 87/102/EEK „Par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz patēriņa kredītu”, kas grozīta ar direktīvam 90/88/EEK un 98/7/EEK (turpmāk – *Direktīva*) prasības, *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* (turpmāk – *PTAL*) 8.panta trešās daļas noteikumi paredz, ka patērētājam ir tiesības izpildīt savas saistības pirms patērētāja kredīšanas līgumā noteiktā termiņa. Šajā gadījumā viņam ir tiesības uz kopējo kredīta izmaksu taisnīgu samazināšanu. Līdz ar to pakalpojuma sniedzējam ir pienākums nodrošināt patērētājam iespēju saņemt šo kredīta izmaksu taisnīgu samazinājumu, jo patērētājs ir ieinteresēts pēc iespējas ātrāk nokārtot savas parādu saistības, tādējādi ietaupot līdzekļus sakarā ar procentu maksāšanas pienākumu;
2. *PTAC* norāda, ka pakalpojuma sniedzējs savas darbības ietvaros gūst ekonomisku labumu kreditējot patērētāju, tādējādi ir vairāk ieinteresēts, lai kredīts tiktu atmaksāts līgumā norādītajā termiņā, nevis pirms šī termiņa. Savukārt patērētājs vairāk ir ieinteresēts savas saistības izpildīt pirms termiņa, tādējādi ietaupot uz procentu izmaksām. Savukārt *PTAL* mērķis ir aizsargāt patērētāju kā „ekonomiski vājāko” līgumslēdzējpusi attiecībā pret pakalpojuma sniedzēju. Kreditējot patērētāju, pakalpojuma sniedzējs gūst ekonomisku labumu, tādējādi viņš ir atzīstams par kreditoru un, līdz ar to par ekonomiski spēcīgāko līgumslēdzējpusi attiecībā pret patērētāju;
3. *Civillikumā* ir noteikts, ka procenti ir jāatmaksā par reāli pastāvošu kredīta summu. *Civillikuma* 1753.pantā ir noteikta procentu definīcija – „Ar procentiem ir jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu.” Savukārt *Civillikuma* 1754.pants nosaka: „Procentiem vienmēr nepieciešams galvenais parāds jeb kapitālpārāds.” Tiesību zinātnē teikts, ka „Procenti nav jāmaksā par neesošu parādu, bet tikai par īstenībā atvēlētu lietu (naudu) vai tās nodošanas nokavējumu” (K. Torgāns: Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400.p.) R.: Mans Īpašums, 2000, 254.lpp.). No *Civillikuma* 1761.panta noteikumiem izriet, ka pienākums maksāt procentus katram atsevišķam termiņam izbeidzas t.sk. ar samaksu, no kā izriet, ka, ja saistībā ir noteikti termiņi, par kuriem procenti maksājami, tad pantā norādītajos gadījumos procentu maksāšanas pienākums izbeidzas par attiecīgo laika periodu. (K. Torgāns: Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400.p.) R.: Mans Īpašums, 2000, 259.lpp.). *Civillikuma* 1762.pantā teikts, ka pienākums maksāt procentus izbeidzas ar galvenās saistības izbeigšanos.
4. *Direktīvas* prasības par kopējo kredīta izmaksu taisnīgu samazināšanu ir ieviestas arī *Noteikumu* IV nodaļā, kas paredz patērētājam labvēlīgākus nosacījumus nekā *Civillikuma* noteikumi. *Noteikumu* 17.punkta noteikumi paredz, ka *patērētāja pienākums ir maksāt procentus un citus maksājumus tikai par to laikposmu, līdz kuram patērētājs nokārto savas kredīta saistības*. No iepriekš minētā izriet, ka procenti patērētājam būtu jāmaksā tikai par to laika periodu, kurā patērētājs izmanto aizdevumu (nokārto galveno saistību attiecībā

pret kreditoru). Savukārt *Noteikumu* 18.punkts paredz sīkākus noteikumus attiecībā uz tādu gadījumu, kad patērētājs ir noslēdzis kreditēšanas līgumu, kas paredz ikmēneša maksājumus, un nokārto savas no līguma izrietošās saistības citā maksājuma dienā, nekā tas paredzēts līgumā, kā arī uz tādu gadījumu, kad patērētājs nokārto visas savas saistības (veic preces vai pakalpojuma pamatsummas atmaksu) agrākā termiņā. Tādējādi no minētā punkta izriet, ka arī šādā gadījumā par maksājuma dienu ir uzskatāma tā diena, kurā patērētājam būtu jāveic kārtējais maksājums.

Ņemot vērā iepriekšminēto, un *Noteikumu* 17.panta noteikumus, kredīta priekšlaicīgas atmaksas gadījumā, patērētājam nav jāmaksā procenti, kas noteikti maksājumos, sākot no tās dienas, kad patērētājs nokārto savas no patērētāja kreditēšanas līguma izrietošās saistības, jo procenti ir maksājami par kapitāla izmantošanu – atmaksājot kredīta pamatsummu un no tā izrietošos kredīta procentus, zūd tiesiskais pamats pieprasīt procentus par līgumā noteiktajiem turpmākajiem kārtējiem ikmēneša maksājumiem. Savukārt saskaņā ar *Noteikumu* 18.punkta noteikumiem, ja patērētājs ir noslēdzis kreditēšanas līgumu, kas paredz ikmēneša maksājumus, un nokārto visas savas no līguma izrietošās saistības (veic preces vai pakalpojuma pamatsummas atmaksu) agrākā termiņā nekā tas noteikts konkrētajā kreditēšanas līgumā, kreditors ir tiesīgs pieprasīt kārtējā ikmēneša maksājuma procentus (par to mēnesi, kurā patērētājs nokārto saistības), jo šāds maksājuma grafiks ir paredzēts kreditēšanas līgumā un kreditoram nav pienākums pārrēķināt kredīta procentus par laika posmu no dienas, kad patērētājs nokārto savas kredītsaistības līdz dienai, kad iestāties attiecīgā mēneša maksājuma datums.

Līdz ar to, kredīta priekšlaicīgas atmaksas gadījumā patērētājam nav jāmaksā procenti, kas noteikti līgumā nākošajos ikmēneša maksājumos, izņemot kārtējā ikmēneša maksājumu.

Uzziņa izdota saskaņā ar *Administratīvā procesa likuma* 99.un 100.pantu, *PTAL* 5., 6.pantu, 8.panta trešo daļu, *Noteikumu* 17., 18.punktu, *Civillikuma* 1754.pantu.

Saskaņā ar *PTAL* 25.pantu pirmo daļu un *Administratīvā procesa likuma* 70.panta pirmo daļu, 76.panta pirmo daļu, 79.panta pirmo daļu, 98.panta piekto daļu un 101.panta ceturto daļu, šo uzziņu var apstrīdēt Ekonomikas ministrijā viena mēneša laikā kopš tās paziņošanas SIA „Baltijas Izaugsmes Grupa”, iesniedzot iesniegumu *PTAC*.

Direktore

B.Vītoliņa

(...)